

MOTIVÁCIA A SLOVOTVORNÁ ŠTRUKTÚRA POMENOVANIA *SLNEČNICE* V SLOVANSKÝCH JAZYKOCH¹

ADRIANA FERENČÍKOVÁ

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, Bratislava, Slovensko

FERENČÍKOVÁ, Adriana: Motivation and word-formation structure of the name of the *sunflower* in Slavonic languages. *Jazykovedný časopis (Journal of Linguistics)*, 2018, Vol. 69, No 3, pp. 359 – 370.

Abstract: The article analyses the motivation and word-formation structure of the name of the *sunflower* (bot. *Helianthus annuus* L.) in dialects of Slavonic languages according to the data given in the Slavonic Linguistic Atlas and in the national dialectal atlases. The characteristic reaction of this plant of American origin to the sunlight motivated the emergence of its names with a word-stem, which is continuation of the Proto Slavonic stem **sьln-* in the entire Slavonic language territory. The word-formation type ‘derivative base + derivation suffix’ is typical for the West Slavonic, Slovenian, Ukrainian and Belarusian dialects. For Russian dialects, the characteristic word-formation model is ‘derivation prefix + derivative base + derivation suffix’. Composites like *suncokret*, *suncogled*, parallel to the structurally same Italian names *girasole*, *mirasole* and Greek name *heliotropion*, are typical for dialects of the South Slavonic macro-area (except Slovenian and part of the Croatian dialects).

Key words: Slavonic languages, dialectal lexicon, word-formation model, linguistic geography

1. *Slnečnica* ročná (bot. *Helianthus annuus*) patrí ku kultúrnym rastlinám, ktoré sa do Európy dostali z Ameriky v 16. storočí. Najprv sa pestovala ako okrasná rastlina, hospodársky sa začala využívať až o dve storočia neskôr. Jej prítomnosť na našom území dokumentujú písomné pamiatky z konca 18. storočia (*Historický slovník slovenského jazyka*, 5. zv., s. 294). V texte odborného charakteru ju A. Kralovanszky (*Natvralis historiae compendium*, Levoča 1795) – evidentne pod vplyvom českých prameňov – uvádza pod názvom *slunečnice*, podoba *slunečník*, potvrdená citátom *slunečník za sluncem vždy se obracuje* z rukopisnej zbierky rozličných skladieb a piesní Juraja Lányiho, odráža už domáci slovotvorný variant.

1.1 Anton Bernolák ako spisovnú udáva slovotvornú podobu *slunečník* (s [-ne-]), zápisom *†slunečnica* s odkazom na *slunečník* vyjadruje, že variant so slovotvornou príponou *-ica* pokladá za bohemizmus. Pred fonetickou podobou *slunečník* (tak v jeho rodnom kraji a v časti severozápadoslovenských nárečí) však použil

¹ Príspevok je súčasťou riešenia projektu VEGA 2/104/18 *Slovanský jazykový atlas – odraz prirodzeného vývinu jazyka*.

vatelia bernolákovčiny dávali prednosť zneniu so slabičným *ľ*, ktoré malo oporu v stave na širšom jazykovom území.

Slovenský slovník z literatúry aj nárečí autorov Karla a Miroslava Káralovcov význam ‚slnčnica ročná‘ uvádza iba pri lexéme *slnečník* ako jeden z jej čiastkových významov³, význam lexémy *slnečnica* vyjadruje českým ekvivalentom *úpál*.⁴ *Slovník slovenského jazyka* význam ‚bot. slnečnica ročná (*Helianthus annuus*)‘ priznáva už iba lexéme *slnečnica*, v hesle *slnečník* uvádza len význam ‚ochranná pomôcka proti prudkému slnku‘.⁵

1.2 Pri sledovaní pomenovania slnečnice v slovenských nárečiach sa môžeme opierať o výsledky troch celouzemných výskumov – podľa *Dotazníka pre výskum slovenských nárečí II* pre *Atlas slovenského jazyka* (1964; *Slovotvorná časť*, otázka č. 141), podľa *Dotazníka pre výskum slovnej zásoby slovenských nárečí*, ktorého autorom je Konštantín Palkovič (1961, s. 5, otázka č. 26), a podľa dotazníka pre *Slovenský jazykový atlas* (*Вопросник Общеславянского лингвистического атласа*, otázka č. 521). Takto získané terénne údaje ukazujú, že význam ‚slnečnica‘ sa lexémou *slnečník* v jej náležitých fonetických variantoch vyjadruje na celom slovenskom jazykovom území a v tomto význame ju ako stále živú súčasť nárečovej slovnej zásoby potvrdzujú aj krajové slovníky z posledného obdobia (Koprda, 2018, s. 205; Buffa, 2004, s. 252; Bohušová, 2003, s. 56; Belovič, 1998, s. 258; Hevery, 1997, s. 120). Slovotvorný variant *slnečnica* začal do nárečí výraznejšie prenikať, až keď sa na základe hospodársko-politických smerníc začalo v kolektivizovanom poľnohospodárstve s veľkoplošným pestovaním tejto plodiny.⁶ Jeho územná rozptýlenosť, spravidla popri staršej lexéme *slnečník* v tej istej lokalite, bola dôvodom, že do *Atlasu slovenského jazyka* sa mapa na názvy slnečnice nepojala.⁷

2. V celonárodných jazykových atlasoch nárečové názvy slnečnice predstavili lužickosrbskí, bieloruskí a ukrajinskí dialektológovia (*Sorbischer Sprachatlas/Serb-ski rečny atlas*, 5. zv., 1976, mapa č. 34; *Лексичны атлас беларускіх народных*

² Porovnaj napr. Ján Hollý v básni *Na krásnú zahradu: Než jasní visokú ostatné všecki premáhá kvítka hlavú a malé vipodobňuje slnko slnečník* (Dielo Jána Hollého. Zv. 8, 1950, s. 172).

³ Potvrdením významu ‚ochranná pomôcka proti prudkému slnku‘ je český ekvivalent *slunečník*, význam ‚dážď‘ za *slnka* autori ilustrujú spojením *prší slnečník* s odkazom na A. P. Zátareckého.

⁴ Takto napr. v jazyku J. G. Tajovského. Porovnaj: ... *vše spomenuli aj slnečnicu, ktorá by ma mohla opáliť*. Tento význam lexémy *slnečnica* je doložený aj v kartotéke *Slovníka slovenských nárečí*.

⁵ Posledné doklady na slovo *slnečník* vo význame ‚slnečnica ročná‘ sú v kartotékach slovníka spisovnej slovenčiny z krásnej aj odbornej literatúry, ktorá vznikla v štyridsiatych rokoch 20. storočia.

⁶ Podľa výsledkov Palkovičovej ankety je pomer názvov *slnečník* a *slnečnica* 42 : 3, podľa dokladov v kartotéke *Slovníka slovenských nárečí* 40 : 6.

⁷ V rovnakom význame zachytili dotazníkové výskumy ako územne osihotené aj názvy motivované podobou slnečnicového súkvetia s mesiacom v splne: *mjesíc* v záhorských obciach Brodské a Čáry (pozri aj Palkovič 1997, s. 64), *mesášik* v obci Vlachovo vo východnom Gemeri a *mešaček* v Prakovciach v južnom Spiši. Tú istú motiváciu má aj rovnoznačný názov *misačnyk* na západnom Zakarpatí hraničiacom so Slovenskom.

заворак, 2. zv., 1994, mapa č. 212; Sabadoš, 1999, s. 64; porov. aj Dzendzlivs'kyj, 1960, mapa č. 192), na kartografické spracovanie zatiaľ čakajú slovinské, ruské a macedónske terénne údaje zozbierané pomocou atlasových dotazníkov (Benedik, 1999, s. 45, otázka č. 427 *сончница*; Программа собирания сведений для Лексического атласа русских народных говоров, 1994, otázka č. L 6 348 *подсолнечник*; Vidoeski, 2000, s. 159, otázka č. 206 *сончоглед*). Do *Dotazníka pro výzkum českých nářečí* (1964 – 5) ako východiska pre *Český jazykový atlas* sa otázka na názov slnečnice nedostala a neobsahuje ju ani poľský dotazník, podľa ktorého sa získal východiskový materiál pre *Mały atlas gwar polskich*, keďže – ako ukazuje kartografické spracovanie rovnakej otázky v *Slovanskom jazykovom atlase* (ďalej OLA podľa ruského názvu diela *Общеславянский лингвистический атлас*) – pri tomto denotáte české a poľské nárečia nevykazujú lexikálne rozdiely.⁸

3. Kým pri kukurici, rajčiaku a zemiakoch, ktorých pravlast'ou je tiež Amerika, na rozsiahlom slovanskom teritóriu zaznamenali nárečové výskumy len malé percento názvov domáceho pôvodu⁹, pri slnečnici sú neslovanské výpožičky doložené iba ojedinele z etnicky zmiešaných území. Nárečia všetkých slovanských jazykov majú pre túto rastlinu názvy motivované jej reakciou na slnečné svetlo, ktoré v slovotvornom základe alebo v jednej časti kompozita obsahujú kontinuant praslovanského koreňa **sьln-*. Obraz, ktorý o nich poskytuje OLA, však presvedčivo vypovedá, že pri totožnej motivácii ich nezhodné slovotvorné štruktúry členia slovanské jazykové teritórium na tri výrazné makroareály.

Súvislý makroareál geografického rozsahu názvov so slovotvornou štruktúrou **odvodzovací základ + (rozšírená) slovotvorná prípona** zahŕňa české, slovenské, poľské, ukrajinské a bieloruské jazykové územie. Menší kompaktný areál názvov tejto slovotvornej štruktúry predstavujú slovinské a pomedzné chorvátske nárečia.

Druhý makroareál tvorí celé ruské jazykové územie a prihraničná bieloruská a ukrajinská jazyková oblasť s názvami slnečnice so slovotvornou štruktúrou **prefix pod- + odvodzovací základ + (rozšírená) slovotvorná prípona**¹⁰. Názov rovnakej slovotvornej štruktúry, ale s predponou *po-* v neveľkej skupine nárečí na Zakarpatskej Ukrajine, predstavuje mikroareál ostrovného typu v rámci prvého makroareálu.

Južnoslovanské dialekty (okrem slovinských a prilahlých západochorvátskych nárečí) sa od situácie na ostatnom slovanskom jazykovom území výrazne odlišujú tým, že význam ‚slnečnica‘ vyjadrujú kompozitom, ktoré má v prvom komponente kontinuant praslovanského slova **sьlnьce*, v druhom koreň zhodný s koreňom v slovesách s významom ‚hľadiť, krútiť sa‘. Názvy s opačným poradím komponentov sa zaznamenali len v macedónskych a bulharských nárečiach na gréckom území.

⁸ Pozri OLA, 2012, mapa č. 21.

⁹ Porovnaj OLA, mapy č. 18, 55 a 85.

¹⁰ V ukrajinských nárečiach ich Sabadoš (porov. 1999, s. 64) zaznamenal na rozsiahlejšom území ako synonymá bezpredponových názvov.

Na východnej časti bielorusko-ukrajinského jazykového pomedzia sa význam ‚slničnica‘ vyjadruje aj lexémou *son* (*slon*), ktorá je kontinuantom praslovanského koreňa **sьln-*. Jej územný rozsah tvorí ostrovný mikroareál v rámci makroareálu názvov so slovotvornou štruktúrou **odvodzovací základ + (rozšírená) slovotvorná prípona** a ako sporadická je doložená aj zo severného okraja bieloruského jazykového územia. Kontinuant praslovanského slova **sьlnьce* nadobudol význam ‚slničnica‘ v nárečiach strednej časti bielorusko-ruského pomedzia (jedným dokladom z okolia Minska je potvrdený aj v slove *slonka* < **sьlnьko*) a rovnaký sémantický proces prebehol aj v dolnolužických nárečiach, ktoré význam ‚slničnica‘ vyjadrujú tak základnou, ako aj deminutívnou obmenou tohto kontinuantu.¹¹

Dvojslovné pomenovania zachytené v OLA sú z hľadiska sémantiky svojich zložiek trojakého typu. V prvom type sa vzťahové adjektívum *slničný* spája so substantívom so všeobecným sémantickým príznakom ‚rastlina‘ – napr. *sončana ruža*, *sònčna rwò:ža* v chorvátskom a slovinskom nárečí v Rakúsku, *suònčna róža* v hornej lužičtine. V druhom type substantívum determinované vzťahovým adjektívom tento sémantický príznak nemá, jeho sémantická štruktúra však obsahuje sému ‚okružnosť‘ – tak *sľnečni tañér* v slovenskom nárečí západoslovenského typu v severnom Maďarsku (v OLA bod č. 154). Tretí typ dvojslovných názvov slnečnice je obrazným pomenovaním antropomorfnej povahy a reprezentujú ho bulharské názvy *sləŋkuwə libownicə* ‚slnkova milenka‘, *slənčevə majkə* ‚slnčova matka‘. V tomto type možno hľadať aj predchodcu kompozita *sľnčosestra* v nárečí srbskej enklávy na území Rumunska.¹²

Fotosenzibilitou slnečnice – otáčaním sa jej súkvetia za slnkom – sú motivované aj názvy *ka'telki*, *ka'celka*, *ka'celki*, *poka'čalki*, striedajúce sa s názvami s koreňom **sьln-* v oblasti, ktorú tvorí juhozápadný výbežok ruského jazykového územia a susedná juhovýchodná časť Bieloruska. So slovesom s významom ‚krútiť sa‘ súvisí aj názov *okrè:talo* v nárečí príslušníkov chorvátskeho etnika v južnom Maďarsku (obec Dusnok).

V nárečiach severného Ruska sa popri názvoch s koreňom *-sol-* < **sьln-* používajú aj názvy *se'manka*, *se'manki*, motivované množstvom semien v súkvetí slnečnice.

4. Slovanský jazykový atlas predstavuje územnú diferencovanosť slovanského jazykového areálu na sieti 853 bodov. V porovnaní s tým, čo o názvoch slnečnice vypovedajú národné atlasy na hustejšej sieti, je počet derivátov s odvodzovacími základmi v koreni **sьln-* alebo v slovách **sьlnьce*, **sьlnьko* evidovaných v OLA o niečo nižší. Uvádzame ich tu v zovšeobecňujúcej transkripcii, prijatej v OLA z dôvodu veľkej fonetickej variantnosti, ktorú na rozsiahlom slovanskom jazykovom území predstavujú morfematické reťazce tvoriace ich slovotvornú štruktúru.

¹¹ Porovnaj *Sorbischer Sprachatlas*, Karte Nr. 34 Sonnenblume, str. 123.

¹² Obec Klokotič (v OLA bod č. 168) sa stala súčasťou Rumunska po prvej svetovej vojne. Odvtedy k pôvodným srbským obyvateľom pribudli aj prisťahovalci z menších srbských osád.

Deriváty s odvodzovacím základom **sьln-*: sьln-in-a (br.), sьln-uš-ьn-ik-ъ (ukr.), sьln-yš-ьn-ik-ъ (ukr.), pod-sьln-ik-ъ (br., r.), pod-sьln-ux-ъ (br., ukr., r.), pod-sьln-ux-a (br., r.), pod-sьln-uš-ъ (r.), pod-sьln-uš-ьk-ъ/-y (r.), pod-sьln-uš-ьk-o (r.), pod-sьln-uš-ьn-ik-ъ (br., r.), pod-sьln-yx-ъ (r.), pod-sьln-yš-ъ (r.), pod-sьln-yš-ьk-ъ (r.), pod-sьln-yš-ьk-o (r.), pod-sьln-yš-ьn-ik-ъ (r.).

Deriváty s odvodzovacím základom **sьln-ь-*¹³: sьln-ь=-ač-ьn-ik-ъ (ukr.), po-sьln-ь=-ač-ьn-ik-ъ (ukr.), sьln-ь=-ax-ъ (ukr.), po-sьln-ь=-ax-ъ (ukr.), sьln-ь=-aš-ьn-ik-ъ (ukr.), sьln-ь=-uš-ьn-ik-ъ (ukr.).

Deriváty so slovom **sьlnьce* v odvodzovacom základe: sьln-ьc-ak-ъ (ukr.), sьln-ьč-an-ic-a (ch.), sьln-ьč-en-ic-a (sln., ch.), sьln-ьč-ьn-ic-a (sln., č., slc.), sьln-ьč-in-a (ukr.), sьln-ьč-ev-ьk-a (bg.), sьln-ьč-ev-ьn-ic-a (bg.), po-sьln-ьč-ьn-ic-a (sln.), sьln-ьč-ьn-ik-ъ (slc., p., br., ukr.), sьln-ьč-en-ь=-ak-ъ (ch., s.), pod-sьln-ьč-ьn-ik-ъ (br., r.).

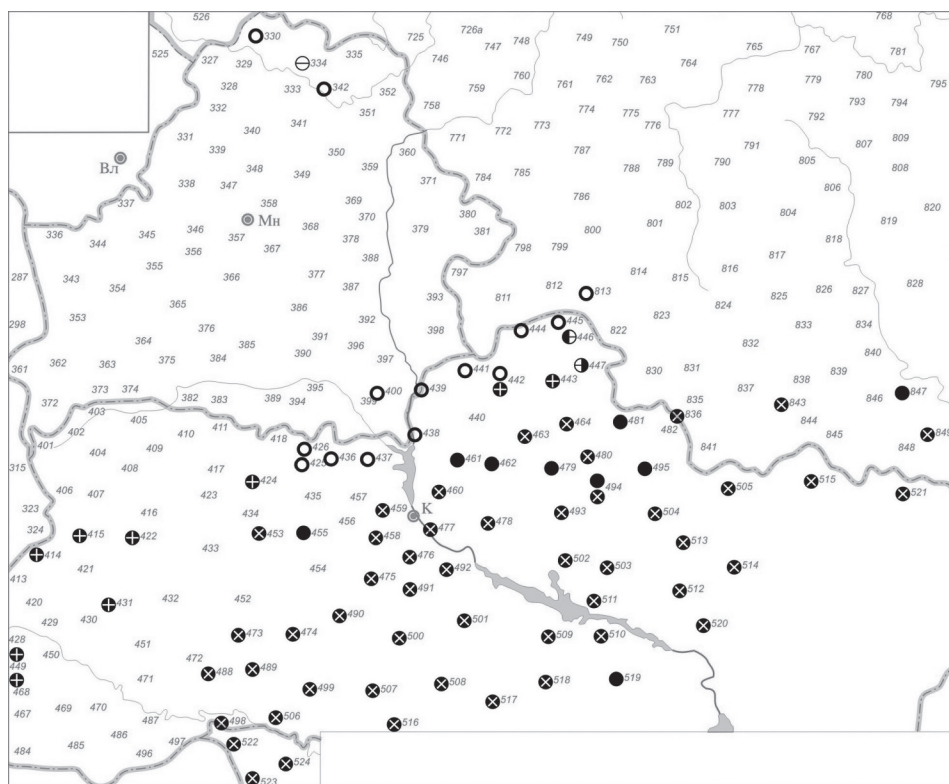
Deriváty so slovom **sьlnьko* v odvodzovacom základe: sьln-ьč-ьn-ik-ъ (slc., p., br.), pod-sьln-ьč-ьn-ik-ъ (br.).

Kompozitá: sьln-ьc-o-ględ-ъ (ch., s., bs., m., bg.), sьln-ьc-o-ględ-ьc-ъ (m.), sьln-ьc-o-ględ-a (bg.), sьln-ьc-o-kreť-ъ (ch., s., bs.), ględ-o-sьln-ьc-e (m.), o-grěj-i-sьln-ьc-e (m.), vьrt-i-sьln-ьc-e (bg.), sьln-ьč-o-sestr-a (s.).

Geografické rozloženie nárečových realizácií týchto slovotvorných štruktúr zobrazujú pripojené čiastkové mapy.

Slovo na záver: Početnosť rozmanitých slovotvorných štruktúr nárečových názvov slnečnice s rovnakou motiváciou na celom slovanskom jazykovom teritóriu presvedčivo demonštruje veľký slovotvorný potenciál slovanských jazykov.

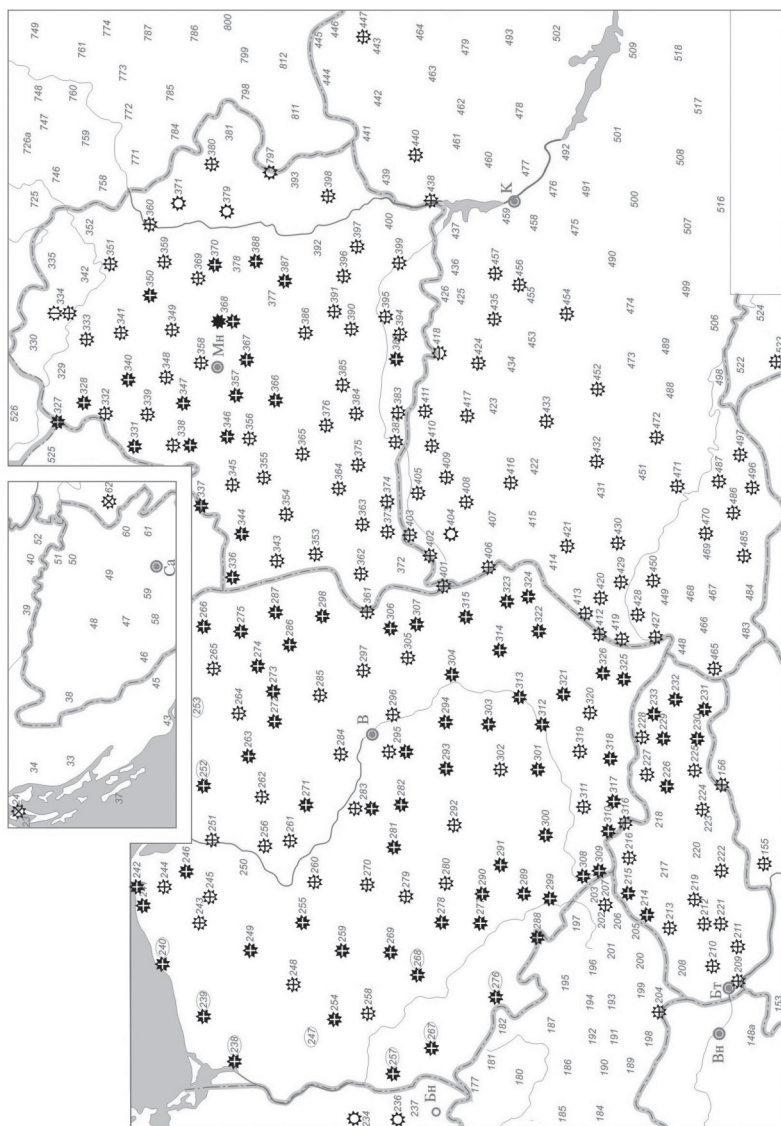
¹³ Takto sa v zovšeobecňujúcej transkripcii OLA zapisuje palatalizácia koncovej korenej spoluhlásky pred samohláskou zadného radu v nasledujúcej derivačnej morfеме.

Мара ч. 1: Одводзovací základ *sylvn- + (rozšířená) slovtvorná prípona

Legenda:

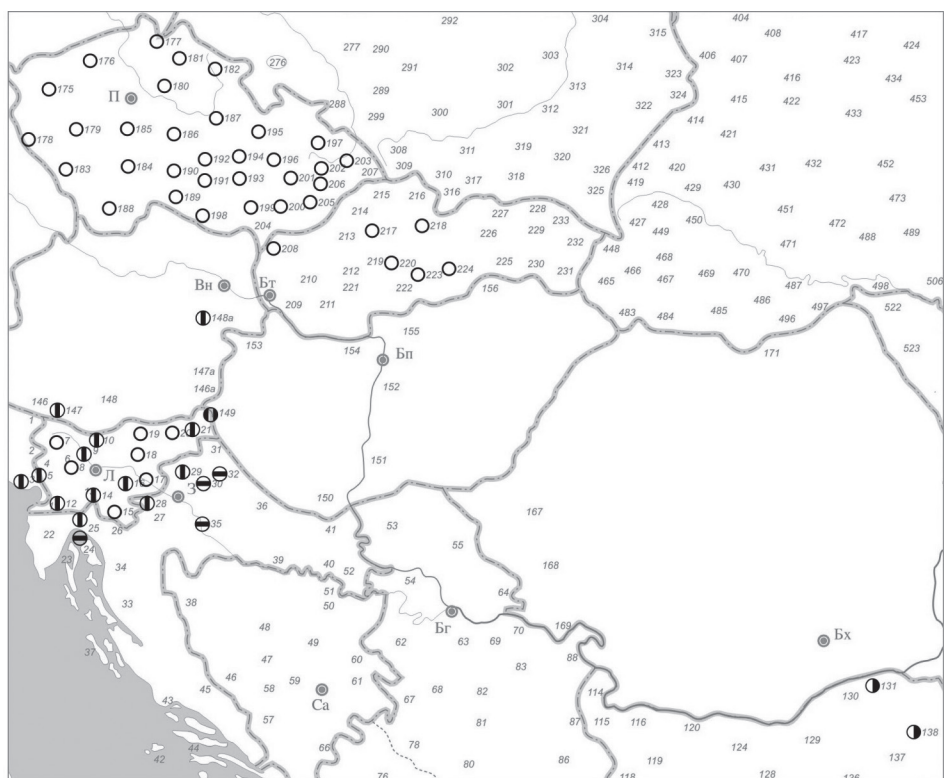
○ sylvn-ъ, ⊖ sylvn-in-a, ⊕ sylvn-uš-yn-ik-ъ, ⊙ sylvn-yš-yn-ik-ъ,
 ⊕ sylvn-ъ=ač-yn-ik-ъ, ● sylvn-ъ=ax-ъ, ⊗ sylvn-ъ=aš-yn-ik-ъ

Mapa č. 2: Odvodzovací základ *sъln-ъc-e/*sъln-ъk-o + (rozšířená) slovotvorná přípona (1)

Legenda:

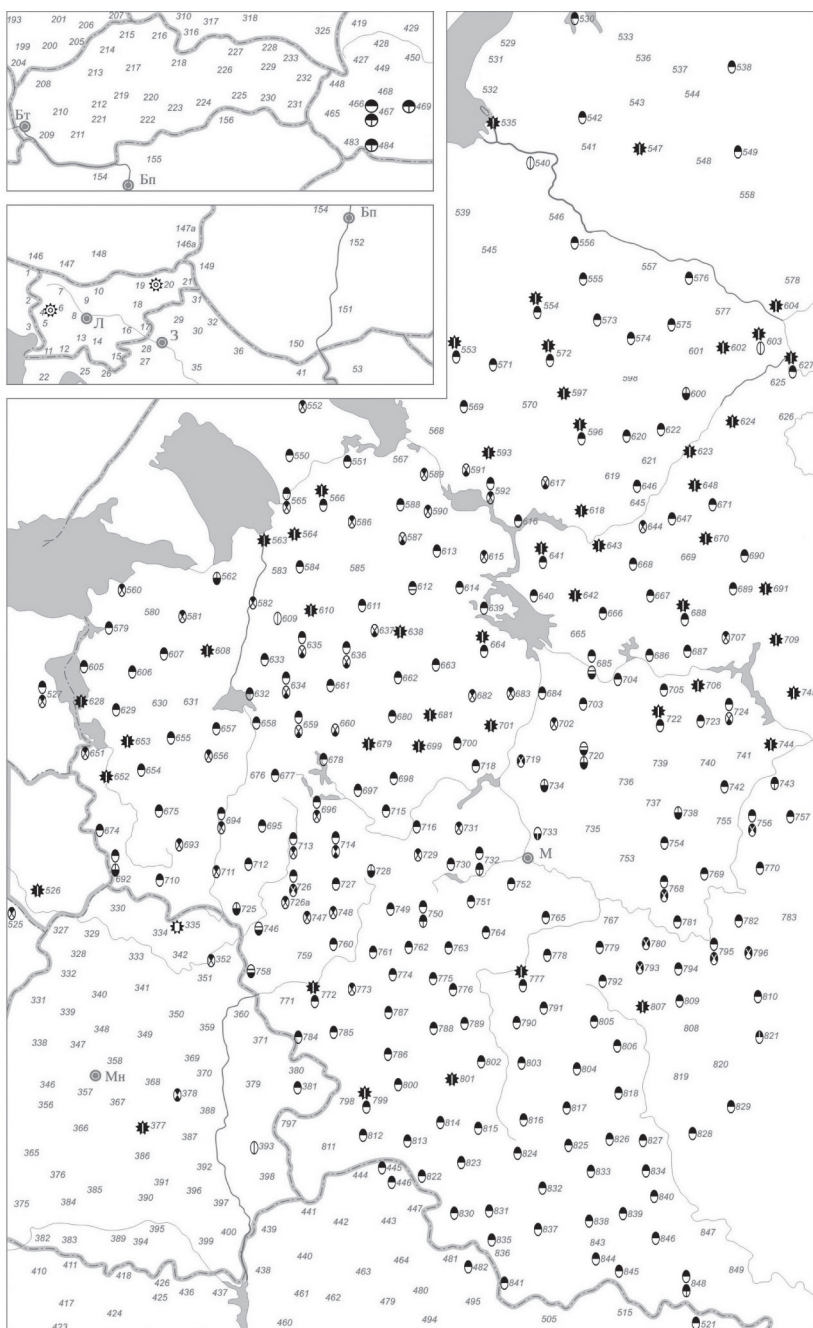
☼ sъln-ъc-e, ☼ sъln-ъc-ak-ъ, ☼ sъln-ъc-en-ъ=ak-ъ, ☼ sъln-ъc-in-a,
 ☼ sъln-ъc-ъn-ik-ъ, ☼ sъln-ъk-o, ☼ sъln-ъc-ъn-ik-ъ

Мара ч. 3: Одводзovací základ **sъln-ъc-e/*sъln-ъk-o* + (rozšířená) slovotvorná přípona (2)

Legenda:

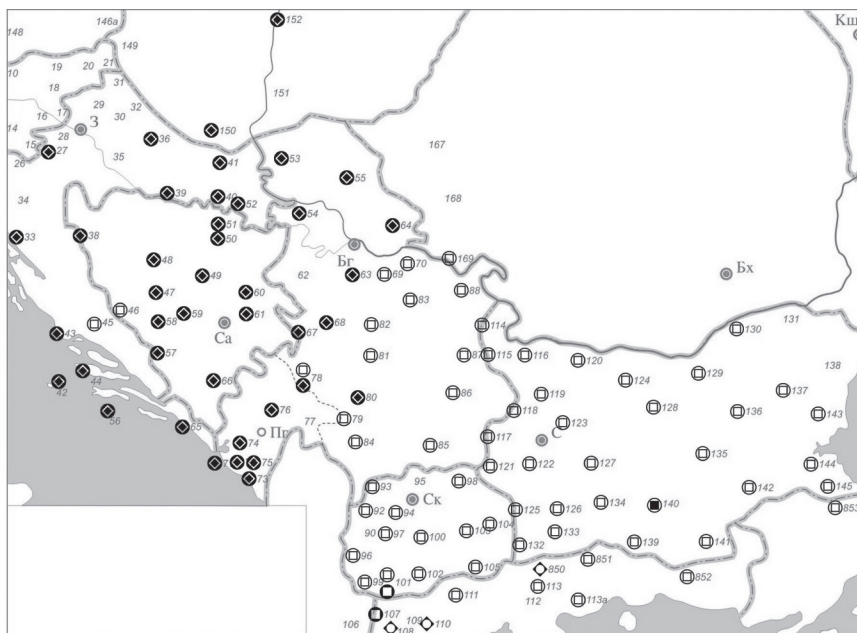
- сълн-ъч-ъп-іс-а, ① сълн-ъч-еп-іс-а, ⊖ сълн-ъч-ан-іс-а,
- ② сълн-ъч-ев-ъп-іс-а, ③ сълн-ъч-ев-ък-а

Mapa č. 4: Prefix + odvodzovací základ + (rozšířená) slovtvorná přípona

Legenda:

- rod-sъln-ik-ъ, ● rod-sъln-ux-ъ, ◐ rod-sъln-ux-a, ◑ rod-sъln-uš-ъ,
 ◒ rod-sъln-uš-ъk-ъ, ◓ rod-sъln-Uš-ъk-y, ◔ rod-sъln-uš-ъk-o,
 ◕ rod-sъln-uš-ъn-ik-ъ, rod-sъln-ux-ъ, ◖ rod-sъln-yš-ъ,
 ◗ rod-sъln-yš-ъk-ъ, ◘ rod-sъln-yš-ъk-o, ◙ rod-sъln-yš-ъn-ik-ъ,
 ◚ ro-sъln-ъ=-ak-ъ, ◛ ro-sъln-ъ=-ač-ъn-ik-ъ,
 ✱ rod-sъln-ъč-ъn-ik-ъ, ✨ rod-sъln-ъč-ъn-ik-ъ, ✨ rod-sъln-ъč-ъn-ic-a

Мапа ч. 5: Композитá

Legenda:

- ◑ съln-ъc-o-gлѣd-ъ, ◒ съln-ъc-o-gлѣd-a, ◓ съln-ъc-o-gлѣd-ъc-ъ, ◔ съln-ъc-o-kрѣt-ъ,
 ◕ глѣd-o-съln-ъc-e, o-грѣj-i-съln-ъc-e, вѣrt-i-съln-ъc-e

Bibliografia

- BELOVIČ, Alexander: Krátky slovník nářečia slovenského šalianskeho. Bratislava: PRINT – Servis 1998. 352 s.
- BENEDIK, Francka: Vodník po zbírki narečnega gradiva za Slovenski lingvistični atlas (SLA). Ljubljana: Založba ZRC 1999. 154 s. + mapa.
- BERNOLÁK, Anton: Slowár Slowenski, Česko-Laťinsko-Ňemecko-Uherski. 1 – 6. Budae: Typis et Sumtibus Typogr. Reg. Univers. Hungaricae 1825.
- BOHUŠOVÁ, Zuzana: Nárečie Lupoče. O dialekte severozápadného Novohradu. Banská Bystrica: Filologická fakulta Univerzity Mateja Bela 2003. 72 s.
- BUFFA, Ferdinand: Slovník šarišských nářečí. Prešov: Náuka 2004. 350 s.
- Dielo Jána Hollého. Zv. 8. Pesne. Rozličné básne. Trnava: Spolok sv. Vojtecha 1950.
- Dotazník pre výskum slovenských nářečí II. 1. Lexikálna časť. Pripravil Anton Habovštiak. 2. Slovotvorná časť. Pripravil Ferdinand Buffa. Bratislava: Slovenská akadémia vied 1964.
- Dotazník pro výzkum českých nářečí. Sestavila dialektologická komise. Praha – Brno: Ústav pro jazyk český ČSAV 1964 – 5.
- Encyklopédia Slovenska. R – Š. [5. zv.]. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV 1981. 792 s.
- HEVERY, Dušan: Krátky slovník nářečia slovenského veľkorevištianskeho. Bratislava: PRINT – Servis 1997. 146 s.
- MAJTÁN, Milan (ved. red.): Historický slovník slovenského jazyka. R – Š. [5. zv.]. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV 2000. 692 s.
- KÁLAL, Karel – KÁLAL, Miroslav: Slovenský slovník z literatury aj nářečí. Banská Bystrica, nákladom vlastným 1923. 1112 s.
- KOPRDA, Pavol: Slovník slepičianskeho nářečia. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa 2018. 316 s.
- MACHEK, Václav: Česká a slovenská jména rostlin. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd 1964. 366 s.
- Mały atlas gwar polskich. Tom I. Część II. Kwestionariusz. Red. K. Nitsch. Wrocław – Kraków 1957. s. LXXXII – C.
- MATEJČÍK, Ján: Lexika Novohradu. Vecný slovník. Martin: Vydavateľstvo Osveta 1975. 312 + 36 s.
- ORLOVSKÝ, Jozef: Gemerský nářečový slovník. Martin: Vydavateľstvo Osveta 1982. 424 s.
- PALKOVIČ, Konštantín: Dotazník pre výskum slovnej zásoby slovenských nářečí. Bratislava: Katedra slovenského jazyka a literatury Filozofickej fakulty Univerzity Komenského 1961. 74 s.
- PALKOVIČ, Konštantín: Záhorácky slovník. Bratislava: Vydavateľstvo Hevi 1997. 296 s.
- RIPKA, Ivor: Vecný slovník dolnotrenčianskych nářečí. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV 1981. 338 s.
- PECIAR, Štefan (ved. red.): Slovník slovenského jazyka. S – U. [4. zv.]. Bratislava: Vydavateľstvo SAV 1964. 760 s.
- Sorbischer Sprachatlas/Serbski rečny atlas 5. Terminologie der Sachgebiete Küche und Garten bearbeitet von H. Faßke, H. Jentsch und S. Michalk. Bautzen: VEB Domowina-Verlag 1976. 374 s.
- Vprašalnica za SLA. In: BENEDIK, Francka: Vodník po zbírki narečnega gradiva za Slovenski lingvistični atlas (SLA). Ljubljana: Založba ZRC 1999, s. 26 – 86.

ВИДОЕСКИ, Божидар: Прашалник за собирање материјал за Македонскиот дијалектен атлас. Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ 2000. 276 с.

Вопросник Общеславянского лингвистического атласа. Гл. ред. Р. И. Аванесов. Москва: Издательство «Наука» 1965. 272 с.

ДЗЕНДЗЕЛИВСЬКИЙ, Йосип О.: Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР. (Лексика). Частина II. Ужгород: Ужгородський державний університет 1960.

Лексічны атлас беларускіх народных гаворак. Том 2. Сельская гаспадарка. Рэд. М. В. Бірыла і Ю. Ф. Мацкевіч. Мінск: Акадэмія навук Беларусі 1994.

Общеславянский лингвистический атлас. Серия лексико-словообразовательная. Выпуск 4. Сельское хозяйство. Ved. red. A. Ferenčíková. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV 2012. 266 s.

Программа собирания сведений для Лексического атласа русских народных говоров. Часть 1 – 2. Отв. ред. И. А. Попов. Санкт-Петербург: «Наука» 1994.

САБАДОШ, І., В.: Атлас ботанічної лексики української мови. Ужгород: Ужгородський державний університет 1999. 104 с.

Zoznam použitých skratiek jazykov:

bg. bulharský
br. bieloruský
bs. bosniansky
č. český
ch. chorvátsky
m. macedónsky

p. poľský
r. ruský
s. srbský
slc. slovenský
sln. slovinský
ukr. ukrajinský